

– економічна безпека підприємства є певним його станом, котрий характеризується: ефективним використанням ресурсів, стабільним функціонуванням, запобіганням загроз як зовнішнього, так і внутрішнього середовища і виконанням стратегічних цілей і завдань;

– наявність конкурентних переваг, обумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічним цілям і завданням;

– основою для забезпечення економічної безпеки підприємства слугує обліково-інформаційна система;

– стан захищеності його життєво важливих інтересів у фінансово-економічній, виробничо-господарській, технологічній сферах від різного роду загроз, в першу чергу, соціально-економічного плану, котрий настає завдяки застосуванню керівництвом і персоналом системи заходів правового, організаційного, соціально-економічного та інженерно-технічного характеру;

– інструментами забезпечення на підприємстві стану економічної безпеки є ефективний облік, аналіз і контроль інформаційно-аналітичної системи;

– стан підприємства, при якому забезпечується стабільність його функціонування, фінансова рівновага і регулярне отримання прибутку, можливість виконання поставлених цілей і завдань, здатність до подальшого розвитку і вдосконалення.

Отже, економічна безпека підприємства передбачає стійкий безперервний розвиток, що досягається за допомогою використання всіх видів ресурсів і підприємницьких можливостей, при яких гарантується найбільш ефективно їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного і соціального розвитку та запобігання внутрішнім загрозам.

Таким чином, економічна безпека підприємства – це стан підприємства для найбільш ефективного використання наявних ресурсів, запобігання загрозам і стабілізації функціонування підприємства з метою забезпечення його стабільного розвитку протягом певного періоду часу, що дає змогу уникнути різних загроз, досягти основних стратегічних цілей і завдань. При цьому всі життєво важливі компоненти структури і діяльності підприємства характеризуються високим ступенем захищеності від небажаних змін, а сам об'єкт найбільш раціонально ефективно використовує свої ресурси для ефективного виробництва, а також запобігання і захисту від небезпек, загроз та інших непередбачених обставин для досягнення основних цілей і завдань в умовах конкуренції.

Література

1. Фоміна М. В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика / М. В. Фоміна. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2005. – 140 с.

2. Грунин О. А. Экономическая безопасность организации [Текст] / О. А. Грунин, С. О. Грунин. – СПб. : Питер, 2002. – 160 с.

3. Дерій Ж. В. Напрями підвищення економічної безпеки підприємств АПК / Ж. В. Дерій, В. М. Базилевич // Сучасні технології управління на підприємстві: колективна монографія / Під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2013. – С. 96-109.

Андрій САВА

к.е.н., с. н. с., докторант

ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

При обґрунтуванні методологічних основ розвитку сільських територій нами визначено, що важливим етапом наукового дослідження є проведення оцінки їх соціально-економічного стану [1]. Для створення інформаційної бази такої оцінки необхідним є

використання множини систематизованих показників, що визначають і надають можливість оцінити, моделювати, прогнозувати соціально-економічний розвиток окремої сільської території або їх сукупності в межах адміністративного району, регіону чи держави загалом.

Нині існує значна кількість методів оцінки, проте практично всі вони пропонуються для прийняття рішення стосовно регіонів як адміністративно-територіальних одиниць. Тому ми спробуємо обґрунтувати методичний підхід, результатом якого буде використання результатів оцінки для розробки та впровадження системи управління конкретною сільською територією на рівні місцевої та регіональної влади, а також формування державної політики щодо регулювання їх розвитку.

Загалом оцінка визначається як уявлення про цінність, рівень або значення показника, що вивчається [2]. В українській мові процес, що передуює формуванню оцінки має назву оцінювання. Вона слугує передумовою визначення причин виникнення існуючого стану, можливих наслідків збереження тенденцій та застосування інструментів механізму управління розвитком сільських територій. При цьому, важливим аспектом отримання результатів залишається підбір методів оцінки.

При виборі критеріїв і показників оцінювання стану сільських територій необхідно брати до уваги й те, що вони мали б використовуватись і для прогнозування подальшого розвитку цих територій як індикатори цільових установок такого розвитку.

Необхідно відзначити, що при значній увазі науковців до даної проблеми, досі недостатньо опрацьовані методики оцінки рівня соціально-економічного розвитку сільських територій. Деякі дослідники обмежуються аналізом просторової асиметрії в територіальному розрізі розвитку і розміщення сільськогосподарського виробництва. Сильною стороною даної методики є широкий спектр показників, що характеризують стан сільського господарства. Однак, на нашу думку, оцінювати стан і перспективи розвитку сільських територій лише за результати в аграрній сфері багато в чому не є доречним. По-перше, сільськогосподарське виробництво хоч і є традиційною діяльністю для цієї місцевості, але не визначальним. По-друге, сільську територію у межах адміністративного устрою України становлять понад 90 відсотків, на якій розміщують суб'єкти господарювання різних галузей. Тому оцінювати необхідно загальне підприємництво. По-третє, оцінка розвитку сільських територій потребує комплексного дослідження за усіма складовими: економічної, соціальної та екологічної.

Застосування існуючих в теорії і практиці методик для аналізу і оцінки рівня соціально-економічного розвитку сільських територій України обмежується структурою інформації офіційної статистики, яка не надає деякі дані в необхідному розрізі. Доцільно розрізняти оцінку рівня соціально-економічного розвитку сільських територій як результуючого показника і оцінку її потенціалу для досягнення стратегічних цілей управління як вихідного показника.

Такий поділ може здатися дещо несподіваним, однак, відокремлюючи поточні результати від накопиченого базису, він дозволяє оцінити ефективність використання наявного ресурсного потенціалу, охарактеризувати якість роботи органів державної і місцевої влади та обґрунтувати перспективи розвитку територіальних утворень [3, с. 7-8].

Як показує теорія і практика, аналіз розвитку сільських територій може проводитися за різними показниками, які мають неоднакові якісні характеристики й розмірність. А отже, важливим чинником досягнення точності при розрахунку інтегрального показника розвитку є врахування значущості (ваги) окремих показників та їх ролі у складі блоків дослідження.

Дане завдання найдоцільніше вирішувати з використанням кореляційного, факторного та регресійного аналізів. Додатково варто зазначити, що впливовість окремих індикаторів визначається за величиною коефіцієнтів кореляції та кількістю значущих кореляційних зв'язків, а за умови використання факторного аналізу - на основі величини факторних навантажень. Такими можна вважати ті з них, які належать до одного блоку, відображають схожі процеси однієї і тієї ж якісної ознаки і характеризуються дуже тісною кореляційною залежністю.

При обрахунку показників розвитку сільських територій визначаються велика кількість показників, які є неспівмірними та різномасштабними, а також із різнонаправленою дією. Тому одним із способів перетворення абсолютних показників у порівняльні індикатори є їх перерахунок в розрахунок на одну особу населення (оскільки всі території і регіони різні з відповідною їм величиною території та жителів). Відносні ж показники відобразатимуться у коефіцієнтах чи відсотках без відповідного перетворення. Величина розрахованих інтегральних показників дає можливість визначити рейтинг сільських територій України за рівнем розвитку та з'ясувати можливі причини відхилень в межах того чи іншого регіону держави.

Таким чином, виконання відображених вимог та умов може забезпечити як ефективність проведеної оцінки, так і надійності отриманих результатів для прийняття подальших рішень в системі управління розвитком сільських територій.

Література

1. Сава А.П. Обґрунтування економічного розвитку через призму процесу управління і регулювання // Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій : монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. – Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. – С. 294- 304.

2. Нижник Н.Р. Державне регулювання територіального розвитку / зб. наук. пр. ОФ УАДУ. – Одеса: ОЦНТЕІ, 1998. – С.38-42.

3. Ксьонжик І. В. Методологічні засади впливу рівня інфраструктурного забезпечення на динаміку соціально-економічного розвитку сільських територій / І. В. Ксьонжик // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні : Причорноморська регіональна наук.-практ. конф. професорсько-викладацького складу, 23-25 квітня 2014 р. – Миколаїв: МНАУ, 2014. – С. 7-8.

Ірина СОЛОВЕЙ

здобувач

Тернопільський національний економічний університет

Іван СОЛОВЕЙ

к.т.н., доцент

Відокремлений підрозділ Національного університету

біоресурсів і природокористування України

«Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани

НАУКОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПШЕНИЦІ В РЕГІОНІ

Важливим напрямком підвищення конкурентоспроможності зернового господарства є підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення та інтенсифікація виробництва зерна на інноваційній основі. Все це дасть змогу підприємствам застосовувати інноваційні, ресурсозберігаючі технології вирощування і зберігання зерна, виконувати виробничі процеси у рекомендовані терміни, не допускати втрат врожаю при його збиранні.

Зазначимо, що для виробництва запланованого валового збору зерна (71-80 млн т на 2015-2018 рр.) сільськогосподарським підприємствам України технологічна потреба становить: понад 400 тис. тракторів; 75-80 тис. комбайнів; 151 тис. плугів; 210 тис. культиваторів; 102,5 тис. зернових сівалок; 50,8 зерноочисних машин та інших технологічних засобів [1].

Потреба названої кількості технічних засобів є у 205 рази більшою від наявної техніки у агропідприємствах [2]. При цьому понад 80% наявної техніки відпрацювала амортизаційні терміни, що обумовлює нагальну потребу збільшення обсягів ремонтних робіт і придбання нової якісної техніки.